

FYLKESNEMNDENE FOR BARNEVERN OG SOSIALE SAKER, SENTRALENHETEN

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

5. desember 2014

HØRING – FORSLAG OM Å UTVIDE ADGANGEN TIL Å PÅLEGGE HJELPETILTAK

Vi viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets høringsnotat av 20. oktober 2014. Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker avgir som vanlig en felles uttalelse. Uttalelsen er utarbeidet av tre fylkesnemndsledere oppnevnt av Fylkesnemndenes faglige ressursgruppe, og har vært forelagt alle fylkesnemnder. Mottatte merknader er innarbeidet i uttalelsen som fremsendes gjennom Sentralenheten for fylkesnemndene.

Innledningsvis vil fylkesnemndene kort bemerke at det foreliggende forslag til lovendring klart representerer en ytterligere bedring av rettssikkerheten for utsatte barn og unge. Det er videre god grunn til å anta at lovendringen, om den vedtas, vil kunne reelt forbedre livs- og omsorgssituasjonen til den aktuelle gruppen av barn og unge. I flere tilfeller er det også sannsynlig at effekten av denne eventuelle lovendringen vil innebære at drastiske inngrep som omsorgsovertakelser kan unngås.

Fylkesnemndene vil videre bemerke at høringsnotatets gjennomgang av forholdet til menneskerettighetene, in casu FNs barnekonvensjon og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK), har sin betydelige egenverdi. Dette minner oss om at det fortsatt gjenstår skritt å ta før barns rettigheter er fullt ut realisert.

1. Merknader til lovforslaget – bestemmelsens materielle innhold

1.1. Innledning

Fylkesnemndene uttalte seg til NOU 2012: 5 Bedre beskyttelse av barns utvikling da denne ble sendt på høring i 2012. Fylkesnemndene var på de fleste punkter enige i forslaget om å utvide adgangen til å kunne pålegge hjelpetiltak, selv om det også ble påpekt at hjelpetiltak som forutsetter en innsats fra foreldrene vil ha best effekt ved frivillighet. Følgende inntas fra fylkesnemndenes høringsuttalelse til ovennevnte utredning, da dette fremdeles er fylkesnemndenes syn:

Fylkesnemndene er enig i utvalgets utgangspunkt om at hjelpetiltak som forutsetter en innsats av foreldrene, vil ha best effekt ved frivillighet. Pålegg om tilsyn og barnehage står slik sett i en

særstilling som hjelpetiltak idet de ikke krever endringsvilje hos foreldrene for å ha effekt. På den annen side vil fylkesnemndene påpeke at foreldre i praksis fra tid til annen gjennom vedtak fra fylkesnemndene også i dag pålegges øvrige hjelpetiltak som for eksempel veiledning eller miljøtiltak i hjemmet. Dette skjer ved at fylkesnemndene fatter vedtak om at begjæring om omsorgsovertakelse ikke skal tas til følge, fordi det legges til grunn at foreldrene vil samarbeide om nærmere spesifiserte hjelpetiltak. Foreldrene vil i slike tilfeller bli tvunget til å samarbeide for å unngå at barneverntjenesten fremmer ny sak etter kort tid.

Ut i fra det mildeste inngreps prinsipp er fylkesnemndene av den oppfatning at også kompenserende tiltak utover barnehage, og omsorgsendrende tiltak, bør kunne pålegges for å unngå at situasjonen eskaleres og ender med begjæring om omsorgsovertakelse. Det ligger i utvalgets forslag at også disse sakene skal forelegges for fylkesnemndene, og på den måten vil vedtaket som pålegger tiltaket bli løftet ut av barneverntjenesten og komme fra andre enn den saksbehandler som foreldrene i neste omgang skal samarbeide om tiltaket med. Dette vil gi saken et preg av større alvor enn når tiltaket i første omgang foreslås som et frivillig tiltak fra barneverntjenestens side, og kanskje kan det i seg selv bidra til at foreldrene innser at det er fornuftig å samarbeide med barneverntjenesten til barnets beste. Tvangselementet vil da kanskje likevel ikke være til hinder for en god gjennomføring av tiltaket.

1.2. Vilkårene for å kunne pålegge hjelpetiltak – de kompenserende tiltakene

Når det gjelder de nærmere vilkårene for å kunne pålegge hjelpetiltak, skilles det i lovforslaget mellom rene kompenserende tiltak, hvor vilkåret skal være *nødvendig*, og omsorgsendrende og kontrollerende tiltak, hvor vilkåret skal være strengere. I fylkesnemndenes høringsuttalelse til ovennevnte NOU uttrykte fylkesnemndene seg uenig i denne sontringen, under henvisning til at pålagte hjelpetiltak er et *tvangsinngrep som må brukes med varsomhet, og knyttes opp mot de alvorligste sakene eller saker som vil kunne utvikle seg til å bli alvorlige (sitat fra uttalelsen)*. Det ble videre uttalt at *fylkesnemndene er ikke enig i denne sontringen dersom den er begrunnet med at kompenserende tiltak er mindre inngripende for foreldrene.*

Ved vurdering av det foreliggende lovforslaget, hvor det gis en uttømmende angivelse av de kompenserende tiltakene som skal kunne pålegges, er fylkesnemndene nå likevel enige i at det kan gjøres en slik sontring med mindre strenge vilkår for å pålegge disse minst inngripende tiltakene. Det vises til at tiltakene kan gjøre en stor forskjell til beste for barnet som saken gjelder, og at de *som regel* er klart mindre inngripende i den private sfæren enn de øvrige tiltak. Fylkesnemndene vil likevel bemerke at dette ikke gjelder i alle tilfeller og for alle typer kompenserende tiltak. Det er eksempelvis stor forskjell på å utvide en allerede obligatorisk skoledag med et par timers leksehjelp eller et par timer på SFO, i forhold til å pålegge hjemmeværende foreldre å ha barnet i barnehage mange timer per dag, eller å sende barnet i besøkshjem en hel helg i måneden. Hvor inngripende det enkelte tiltak vil føles for foreldrene vil nok ofte også variere avhengig av hvilken situasjon foreldrene er i, og hva som er deres grunnleggende problematikk. Det viktigste må likevel slik fylkesnemndene vurderer det være at dette er tiltak som i stor grad kan utgjøre en forskjell for barnet, og må derfor kunne pålegges når det er *nødvendig fordi omsorgen for barnet er mangelfull.*

Fylkesnemndene foreslår imidlertid at nødvendighetskriteriet knyttes opp mot at omsorgen for barnet er mangelfull. Dette for å klargjøre at tiltaket er et barnevernstiltak som skal brukes overfor barn som lever i en mangelfull omsorgssituasjon, men hvor omsorgen likevel ikke er så dårlig at den kommer under § 4-12-vilkåret ”alvorlige mangler”.

Det foreslås følgende endrede lovtekst, som må tilpasses ifht hvem som skal ha beslutningsmyndighet: Pålegg om hjelpetiltak som opphold i barnehage... (osv) kan besluttes når omsorgen for barnet er mangelfull og slikt pålegg er nødvendig.

1.3. Omsorgsendrende tiltak

Fylkesnemndene er videre enige i at det bør kunne pålegges omsorgsendrende tiltak i form av ulike former for foreldreveiledning, for å sikre barnet tilfredsstillende omsorg og hindre at en situasjon som beskrevet i bvl § 4-12 skal oppstå.

En forutsetning for å kunne pålegge slike tiltak må imidlertid være at tiltakene er kunnskapsbaserte og faglig etisk forsvarlige. Det vises til drøftelsen i høringsbrevet om dette, som fylkesnemndene gir sin tilslutning. Flere nemndsledere har imidlertid påpekt at henvisningen til at tiltakene skal være "faglig og etisk forsvarlige og bygge på allment akseptert og sikkert kunnskapsgrunnlag" ikke bør tas inn som et vilkår i lovteksten. Det er vist til at det bør være tilstrekkelig at forutsetningen er angitt i lovendringens forarbeider, slik at avgjørelsesorganet ikke må prøve vilkåret hver gang en begjæring om pålegg av omsorgsendrende tiltak er til behandling.

Begrepet "omsorgsendrende tiltak" fremstår for øvrig som et godt samlebegrep, som gir den nødvendige fleksibilitet i forhold til en pågående utvikling.

Flere nemndsledere er også enige i at et opphold på barn- og foreldresenter fremstår som for inngripende til at det bør kunne pålegges foreldrene. Foreldre som har vært på barn- og foreldresenter rapporterer ofte i fylkesnemndenes forhandlingsmøter at det er en stor påkjenning å føle seg overvåket og vurdert i mange ulike situasjoner, samtidig som de er klar over hva konsekvensene etter gjennomført utredning kan bli. Et slikt opphold er likevel en type tiltak som i praksis ofte tvinger seg frem i forbindelse med klagebehandling over akuttvedtak fattet i forhold til de yngste barna. Dersom slikt opphold ikke har vært prøvd ut før akuttvedtaket, vil det ofte være noe foreldrene samtykker til i forhandlingsmøtet for å kunne få barnet tilbake og forsøke å vise at de kan gi barnet god nok omsorg. Andre nemndsledere mener derfor at gode grunner taler for også å kunne pålegge foreldrene et slikt opphold, uten å måtte gå veien om å fatte akuttvedtak eller fremme sak om omsorgsovertakelse for å presse frem et samtykke fra foreldrene.

1.4. Kontrolltiltak

Fylkesnemndene er enige i at kontrolltiltak i form av tilsyn, meldeplikt og urinprøver skal kunne pålegges når det er nødvendig for å sikre barnet tilfredsstillende omsorg og hindre at en situasjon som beskrevet i bvl § 4-12 skal oppstå. Det vises for øvrig til fylkesnemndenes høringsuttalelse til NOU 2012:5, hvor det uttrykkes enighet i forslagene som der fremsettes, og som nå er videreført i foreliggende lovforslag. Dette innebærer også en senking av *vilkårene* for å kunne pålegge tilsyn, vurdert i forhold til dagens strengere vilkår. Fylkesnemndene bemerker at disse endringene kanskje kan redusere risikoen for at barneverntjenesten må fatte akuttvedtak i noen tilfeller.

Fylkesnemndene bemerker imidlertid at departementet i høringsnotatet synes å blande sammen begrepene *beviskrav* og *vilkår*. Slik fylkesnemndene forstår lovforslaget er det *vilkårene* for å pålegge kontrolltiltak som nå foreslås gjort mindre strenge, mens det ikke foreslås endringer i *beviskravet*. Beviskravet vil fortsatt være alminnelig sannsynlighetsovervekt, slik det er for alle vilkår i barnevernloven når ikke annet er særskilt bestemt (som for eksempel ved tilbakeføring, § 4-

21, og ved omsorgsovertakelse av barn som allerede bor utenfor hjemmet, § 4-8). Fylkesnemndene bemerker for ordens skyld at det ikke er tilrådelig også å gjøre endringer i *bevisskravet*.

Når det særskilt gjelder tiltak i form av pålegg om rustesting, er det viktig at det stilles krav til hyppigheten og kvaliteten av rustesting. Prøvene må avlegges så hyppig at de gir en reell mulighet for å avdekke eventuelt rusmisbruk. Prøvene må også analyseres i tråd med gjeldende retningslinjer i IS-14/2002. Vi opplever dessverre at prøvene i for stor grad analyseres etter IS-13/2002, hvor positive prøver ikke kan danne grunnlag for "alvorlige sanksjoner".

1.5 Samordning av vilkårene for pålegg om hjelpetiltak

Noen fylkesnemndsledere har tatt til orde for at vilkårene for å pålegge de tre hjelpetiltakskategoriene bør samordnes, da graden av inngripen ikke nødvendigvis følger kategoriinndelingene. Det er for eksempel neppe mer inngripende å bli pålagt å møte til kursveiledning enn å bli pålagt å sende barna i barnehagen eller i besøkshjem.

1.6. Tidsbegrensning av pålegg om hjelpetiltak

Fylkesnemndene er enige i at pålegg om hjelpetiltak bør tidsbegrenses, slik det også ble tatt til orde for i vår uttalelse til NOU 2012:5. Fylkesnemndene vurderer at tidsperioden på ett år, slik det er foreslått i lovteksten, fremstår som hensiktsmessig, så lenge det er presisert *inntil* ett år. Dette innebærer at barneverntjenesten alltid kan, og skal, oppheve pålegget dersom det viser seg nytteløst før det er gått ett år.

Muligheten for å kunne forlenge med et nytt år etter nytt vedtak fremstår også hensiktsmessig. Samtidig påpekes det at det bør være adgang også til å pålegge hjelpetiltak utover 2 x 1 år. Pålegg om barnehage er et eksempel på tiltak som kan måtte løpe lenger enn to år, eventuelt pålegg om barnehage som avløses av pålegg om SFO. Et annet tilfelle kan være at det har vært forsøkt et hjelpetiltak som ikke har hatt ønsket effekt, og hvor det vurderes som nødvendig å forsøke et annet type tiltak. Situasjonen i hjemmet kan også ha endret seg over tid, og det fremstår som lite heldig om en skulle være utelukket fra å sette inn nye pålegg om hjelpetiltak hvor dette vurderes som nødvendig.

2. Merknader til lovforslaget – saksbehandlingen

2.1. Generelle bemerkninger

Fylkesnemndslederne er delt i synet på om hjelpetiltak bør vedtas av fylkesnemndene for å sikre de private parters rettssikkerhet, eller om andre hensyn, blant annet til raskt å kunne sette inn tiltak, tilsier at barneverntjenesten bør ha vedtakskompetansen. Dette skal kommenteres ytterligere nedenfor i punkt 2.3.

Fylkesnemndene vil imidlertid først kommentere deler av departementets begrunnelse for forslaget om at fylkesnemndene skal ha vedtakskompetansen. Departementet skriver i første avsnitt på s. 13 at nemnda i saker om hjelpetiltak vil kunne identifisere saker hvor vilkårene for omsorgsovertakelse synes oppfylt, og at nemnda bør ta dette opp med kommunen slik at kommunen kan vurdere å fremme saken på nytt for nemnda som en sak om omsorgsovertakelse. Fylkesnemndene er ikke enige i at det gjennomgående vil være naturlig å gjøre dette, og bemerker at fylkesnemndene ikke skal be kommunen fremme saker. Beslutning om å fremme sak er myndighet som er lagt til

barnevernsleder, og en innblanding fra nemndsleders side kan føre til en uheldig identifikasjon av fylkesnemndene som en del av barneverntjenesten. I en del tilfeller vil det likevel være naturlig at fylkesnemndene i *vedtaket om hjelpetiltak* kommenterer at også vilkårene for omsorgsovertakelse kan synes oppfylt, og at de private parter gjennom det mindre inngripende vedtaket gis en mulighet til å unngå omsorgsovertakelse. På den måten vil også barneverntjenesten få et sterkt insentiv til å fremme sak om omsorgsovertakelse dersom barnets omsorgssituasjon ikke bedres gjennom det pålagte hjelpetiltaket. Det kan imidlertid ikke ligge noen forventning i at nemndsleder alltid skal kommentere dette, da det må bero på en konkret vurdering av hva som fremstår hensiktsmessig og hvor klart det synes å være at de strengere vilkårene etter bvl § 4-12 er oppfylt.

2.2. Behandlingsmåten, parter og høring av barnet

Fylkesnemndene er også enige i at hovedregelen, dersom fylkesnemndene skal fatte vedtak om hjelpetiltak, bør være forenklet saksbehandling. Dette ble også uttrykt i fylkesnemndenes høringsuttalelse til NOU 2012:5, og inntas her:

Når det gjelder forslag til saksbehandlingsmåten (punkt 5.3.7), slutter fylkesnemndene seg til at utgangspunktet bør være skriftlig behandling, eventuelt forhandlingsmøte med kun nemndsleder. Saksforberedelsen og omfanget av saken bør være etter mønster av klagesakene.

Tross forenklet saksbehandling antar fylkesnemndene at en utvidelse av adgangen til å pålegge hjelpetiltak, kombinert med noe lavere terskel for å fremme slik sak enn det som er situasjonen i dag, vil generere en del ekstra saksbehandling for fylkesnemndene. Det må følgelig følge økte ressurser med en slik utvidelse av nemndenes arbeidsoppgaver.

Fylkesnemndene er derfor også enige i lovforslaget, hvor det gjøres en endring i bvl § 7-14, 2. ledd, slik at forenklet behandling av disse sakene kan besluttes uten partenes samtykke når nemndsleder finner dette ubetenkelig. Det presiseres imidlertid at samme endring må gjøres i bvl § 7-5, 3. ledd, i det en forenklet behandling også må innebære en adgang for nemndsleder til å avgjøre saken alene. Unnlåtelsen av å foreslå en endring i § 7-5 antas å være en forglemmelse.

Det foreslås følgende endring i § 7-5, 3. ledd: Når saken gjelder krav om endring i forhold til et tidligere vedtak eller dom, *eller saken gjelder pålegg om hjelpetiltak etter § 4-4, 3. ledd*, kan nemndsleder avgjøre saken alene dersom...

Disse endringene vil også innebære at nemndsleder kan beslutte delvis forenklet behandling med hjemmel § 7-14, 3. ledd, etter mønster av klagesakene.

Fylkesnemndene er usikre på departementets grunnlag for å anslå at 1/3 av sakene kan behandles forsvarlig ved kun skriftlig behandling, at 1/3 kan følge mønster av klagesakene, og at 1/3 vil kreve ordinære muntlige forhandlinger. Fylkesnemndene har ikke grunnlag for å vurdere hvordan fordelingen av de ulike behandlingsmåtene vil bli, og bemerker at dette må nemndsleder vurdere fra sak til sak. Partene skal videre gjennom sine prosessfullmektiger gis anledning til å uttale seg før behandlingsmåten besluttes.

Endelig bemerker fylkesnemndene at de private parter skal ha oppnevnt prosessfullmektig i alle saker som behandles av fylkesnemndene, uavhengig av behandlingsmåte. De skal gis anledning til å uttale seg i form av tilsvarende forhandlingsmøte, og dersom saken besluttes behandlet forenklet skal de gis anledning til å fremsette ytterligere merknader/anførsler før vedtak fattes.

Fylkesnemndene stiller seg derfor undrende til at departementet i høringsnotatet bemerker at "foreldrenes og eventuelt barnas syn skal innhentes i noen saker" (vår understreking). I hvilke tilfeller barnet også skal høres kommenteres nedenfor.

Barn som er fylt 7 år skal etter bvl § 6-3 informeres og gis anledning til å uttale seg før det tas avgjørelse i sak som berører barnet. I de tilfeller hvor hjelpetiltakene berører barnet må barnets uttalelse innhentes gjennom talsperson, slik det gjøres i dag i andre saker som fylkesnemndene behandler. Fylkesnemndene er likevel av den oppfatning at det neppe vil være alle typer hjelpetiltak som vil berøre barnet, og nevner eksempler som urinprøvekontroll av foreldrene eller veiledning/kurs som ikke innebærer at det kommer fremmede inn i hjemmet. Fylkesnemndene bemerker at det i slike tilfeller normalt vil være det beste for barnet å *ikke* bli involvert i det arbeidet som gjøres for å sikre en bedre omsorgssituasjon, så lenge de tiltak som pålegges ikke er følgbare for barnet. I denne sammenheng er pålegg om hjelpetiltak noe vesentlig annet enn de ordinære tvangssakene som fylkesnemndene behandler, som begjæring om omsorgsovertakelse, tilbakeføring, samværsendring osv. Dette er saker hvor barnet åpenbart blir berørt, og alltid skal høres når det er over 7 år. Det må således være opp til nemndsleder i den konkrete sak om hjelpetiltak å vurdere om barnet skal høres eller ikke.

Saksbehandlingstiden fra saken kommer inn til den blir behandlet i møte, eller til vedtak blir fattet etter skriftlig saksbehandling, vil slik fylkesnemndene ser det måtte bli lenger enn saksbehandlingstiden ved dagens klagesaker, hvor loven har en frist på én uke. Dette skyldes at klagesakene starter med en klage fra private parter, og at møte for behandling av klagen berammes uten at ytterligere skriftlig materiale innhentes. En sak om pålegg av hjelpetiltak vil derimot starte med en begjæring om tiltak fra barneverntjenesten, som de private parter må gis forsvarlig tid til å sette seg inn i, samt tid til å utarbeide tilsvaret, jf ovenfor. Oppnevning av prosessfullmektiger og eventuell talsperson, samt beramning av saker, er ressurskrevende for fylkesnemndenes administrasjon. En økning i antall saker inn til fylkesnemndene vil kreve tilførsel av ressurser også i administrasjonen i de enkelte nemndene.

2.3. Vedtakskompetanse

Fylkesnemndene har drøftet internt hvorvidt vedtakskompetansen i saker om pålegg om hjelpetiltak bør legges til fylkesnemndene i alle saker, eller om barneverntjenesten bør ha vedtakskompetanse i noen av sakene, eller i alle sakene. Det er enighet om at fylkesnemndene må være klageinstans dersom barneverntjenesten gis vedtakskompetanse. Fylkesnemndslederne er imidlertid uenige i hva som er mest hensiktsmessig og prinsipielt riktig behandlingsmåte, hensett til at det er tale om bruk av tvang. De ulike synene vil bli presentert nedenfor.

Flere av nemndslederne mener at de ulike vilkårene for å pålegge kompensierende hjelpetiltak, kontra omsorgsendrende og kontrollerende hjelpetiltak, også bør gjenspeiles i saksbehandlingsreglene. Det argumenteres for at disse minst inngripende hjelpetiltakene, hvor det ikke kreves en vurdering av hvorvidt barnets omsorgssituasjon kan utvikle seg mot omsorgssvikt etter bvl § 4-12, bør kunne pålegges direkte av barneverntjenesten. Dette vil både kunne sikre en raskere inngripen fra barneverntjenestens side, og hindre at fylkesnemndenes saksmengde øker uforholdsmessig mye. Samtidig vil rettssikkerhetsgarantiene bli ivaretatt gjennom klageadgang til fylkesnemndene, og ved at fylkesnemndene gis vedtakskompetansen i saker som gjelder omsorgsendrende eller kontrollerende tiltak. Dette er forutsetningsvis de mest inngripende tiltakene, og forutsetter også en skjønnsmessig vurdering av om situasjonen kan utvikle seg mot en § 4-12 -

sak dersom det ikke gripes inn med hjelpetiltak. En slik vurdering kan best gjøres av fylkesnemndene, med full kontradiksjon og mulighet for å avholde forhandlingsmøte.

Flere nemndsledere mener derimot at barneverntjenesten v/barnevernleder bør gis kompetanse til å pålegge alle hjelpetiltakene, med fylkesnemndene som klageinstans.

Disse nemndslederne antar at dette vil føre til at terskelen for barneverntjenesten til å sette inn nødvendige pålagte hjelpetiltak vil være lavere, og dermed at lovendringen vil gi større reell effekt for de barna som trenger slike tiltak. Tiltak som vurderes nødvendige, kan dessuten pålegges og iverksettes raskt, uten å måtte avvente den mer tid- og ressurskrevende behandlingen i fylkesnemnda. På den måten ivaretas det overordnede målet om "rett hjelp til rett tid.". Partenes rettssikkerhet ivaretas ved en klageadgang til fylkesnemnda.

Klagebehandlingen i fylkesnemnda bør da skje med muntlig behandling etter samme lest som barnevernloven § 7-23, dvs. at det avholdes et kort møte med nemndsleder alene. Det bør imidlertid være mulighet for å sette vanlig nemnd i særskilte tilfeller. Saksbehandlingsfristen fra klage til vedtak kan være anslagsvis 2-3 uker.

Domstolenes behandling av begjæring om rettslig overprøving av nemndas klagevedtak bør endres/reguleres nærmere. Dersom en begjæring om rettslig overprøving av nemndas klagevedtak skal følge de vanlige prosessreglene, inntatt i tvistelovens kap. 36, vil dette medføre en meget tid- og ressurskrevende behandling i domstolene. Gode grunner, bl.a. tidsaspektet og aktuelle vedtaks tidsbegrensning, tilsier at prosessreglene ved rettslig overprøving av klagevedtak fra fylkesnemnda bør forenkles, og i større grad samsvare med saksbehandlingen i fylkesnemnda.

Det må forutsettes at barneverntjenesten/barnevernleder kun treffer vedtak med pålegg om hjelpetiltak når hjelpetiltaket er tilgjengelig/klart. Vår erfaring er at barneverntjenestens vedtak særlig om besøkshjem, støttekontakt og/eller leksehjelp, ofte kan vise seg vanskelig å gjennomføre, fordi man ikke klarer å finne aktuelle personer til å utføre vedtakene. Dette må unngås når det er tale om å pålegge foreldrene hjelpetiltak.

Flere nemndsledere har på den annen side gått imot at barneverntjenesten skal kunne pålegge noen hjelpetiltak overhodet. Det er vist til at en hjemmel for barneverntjenesten til å pålegge hjelpetiltak ved tvang bryter med prinsippet om at det kun er fylkesnemndene som i ordinære vedtak skal kunne pålegge private parter tvang. Videre at behandlingen i fylkesnemndene sikrer den nødvendige rettssikkerhet, kvalitet og kontradiksjon i saker som for foreldrene kan oppleves som svært inngripende selv om det bare er kompensierende tiltak. Det vises her til de grunnleggende hensynene som lå bak opprettelsen av fylkesnemndene, og å skille fylkesnemndene klart fra barneverntjenestene. Et ytterligere argument imot å gi barneverntjenesten hjemmel til å pålegge tiltakene, er at en åpning for at barneverntjenesten skal kunne pålegge tvang i denne omgang, kan føre til en ytterligere utvidelse av barneverntjenestens hjemler i neste omgang. Det er endelig vist til at hensynet til barnevernets troverdighet som hjelper for utsatte barn og familier, tilsier at barneverntjenesten bør frigjøres fra bruk av tvang.

Dette fremheves også i et kulturelt mangfoldsperspektiv, i det barneverntjenesten allerede i dag har vansker med å bli oppfattet som en positiv hjelper i en del minoritetsmiljøer. Det er i den sammenheng pekt på at barneverntjenestens adgang til å bruke tvang ikke må økes dersom muligheten for å komme tidligere inn i utsatte familier skal bedres.

Med hilsen

Pernille P. Smith
Pernille Pettersen Smith
direktør

Kirsti Strømstad
Geir Kjell Andersland
Lars Magnus Bergh